

bachten de kupe

heemtijdschrift

Organ van de regionale Heemkring **Bachten de Kupe**
v.z.w.

Tweemaandlijks - 1 Januari tot 31 december.

Abonnementprijs : 300 fr. per Jaar.

Azonderlijke nrs : 100 fr.

Redactie : A. DAWYNDT, Knollestraat 11, 8480 VEURNE-EGGE-
WAARTSKAPELLE - Tel. 058/31 21 35

Zetel : M. MESSIAEN, H. Jaspriaan 37, 8440 MIDDELKERKE-
WESTENDE - Tel. 059/23 35 65

Beheer : Kredietbank Nieuwpoort 474-1014171-73 van de Heemkring
Bachten de Kupe p.a. Guido Steenkiste, Nieuwpoortse-
steenweg 80, Oostduinkerke, Post 8450 Nieuwpoort.

Loose nummers bij de redactie.

Leden van de vereniging ontvangen het tijdschrift **Die**
Crangcha B. d. K. gratis.

Tekstovername te toegelaten mits bronvermelding.

Alleen de auteurs zijn verantwoordelijk voor hun bijdragen

Buitengaats

UIT DE VAKTAAL VAN DE VLAAMSE VISSER

door

Freddy L. Rigaux

speciaal nummer

VOORWOORD

De visserstaal heeft een eigen karakter. Ze is eenvoudig, soms ruw, ongemeen beeldend en doorspekt met snedige uitdrukkingen en wooraen die voor een buitenstaander nauwelijks te begrijpen zijn. Deze woordenlijst is de „oogst“ van jaren onverdroten noteren van woorden en uitdrukkingen bij Vlaamse vissers. Graag bedank ik hierbij mijn vader voor zijn talrijke aanvullende gegevens.

Het dient onderstreept dat deze woordenlijst geen volledige „inventaris“ is van de Vlaamse visserstaal. Van volledigheid kan hier nu eenmaal geen sprake zijn. Toch verwacht de lezer heel wat nuttige informatie te vinden. Deze lijst bevat hoofdzakelijk woorden en uitdrukkingen, die in woordenboeken niet voorkomen of althans niet met deze betekenissen zijn opgenomen. Biezondere aandacht is besteed aan volksbenamingen voor vissen, schelp- en schaaldieren, spotnamen voor vissersvaartuigen, plaatsnamen, enz. Hierbij wordt er naar gestreefd de plaats aan te duiden waar deze woorden doorgaans gebruikelijk zijn.

Deze lijst is voor verbetering en uitbreiding vatbaar. Opmerkingen en aanwijzingen worden met dank aanvaard.

F. L. RIGALUX

LIJST VAN GEBRUIKTE AFKORTINGEN

afb.	afbeelding
ald.	aldaar
bn.	bijvoeglijk naamwoord
bw.	bijwoord
eig.	eigenlijk
Eng.	Engels
fig.	figuurlijk
Fr.	Frans
Ijslandv.	bij Ijslandvaarders
m.	mannelijk
mv.	meervoud
o.	onzijdig
onoverg.	onovergankelijk
overg.	overgankelijk
scherts.	schertsend
syn.	synoniem
v.	vrouwelijk
vgl.	(men) vergelijk (e)
Wvvl.	Westvlaams
zegsw.	zegswijze
Zuidn.	Zuidnederlands

Aangespoelde, m. (-n), (Blankenberge) persoon die niet uit Blankenberge afkomstig is.

Aansteken, (overg.), 1. (vis) aan een speetje rijgen : - 2. (een vaartuij) naar een bepaald punt richten.

Aap, m. (-apen), (Heist), stormstazgel.

Accordeonist, m. (-en), (Oostende) minder gebruikelijke benaming voor de zeeengel (Squatina squatina), ook zee-duivel, bergelote, speelman, viool' genoemd. Verder nog : berteloot (De Panne), herekloot (Blankenberge).

Afgaan, (onoverg.), (zonder bepaling van het voorzetsel 'van') met een vaartuijse van het strand afvaren.

Afkorren, 1. (overg.) over iemands vistuij heenvaren en aldus beschadigen : - 2. (onoverg.) zeewaarts korren : syn. aftrekken, uitkorren, uittrekken.

Aftrekken, (onoverg.), zie afkorren (2).

Afzakken, (onoverg.), (van vaartuijgen en bij overdracht van de opvarenden) in dieper water komen : syn. afgezakt komen, gediept komen, verdiepen.

Alderies Nap, zandbank, met name de 'Mldborough Napes Bank'.

Amerikaner, m. (-s), (Wvl. amerikander), (Nieuwpoort, Oostende) verkeerde knoop die vlag los gaat.

Ansjovis, m. (-sen), (Oostende) naam voor de grote zilversmelt (Argentina silus), ook 'motosiekel' genoemd.

Apekot, o., (Koksijde) spootnaam voor een vissershuis in de Zeepanne.

Appel, m. (-s), 1. (Oostende) ronde houten of ijzeren blok in de top van de mast : - 2. (Koksijde) op de borst gedragen houten kokertje waarin de stok van het kruinet rust.

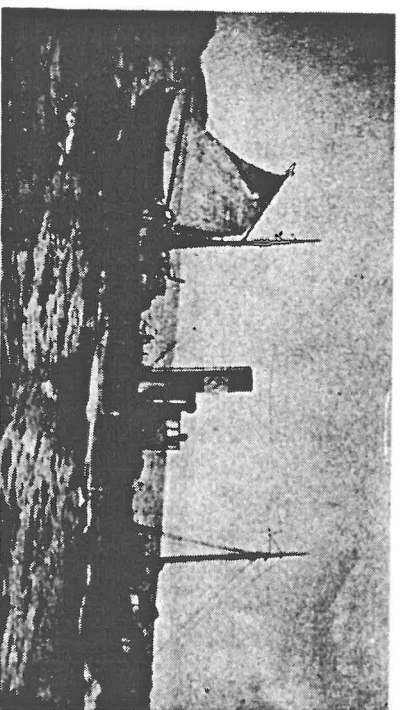
Avontuur, o., in de uitdrukking 'op avonturen gaan' : zonder bepaalde bestemming uit vissen gaan.

Baalje, o. (s), (Koksijde) zeker model van vrachtscheepje.

Bagge, v. (-n), 1. rugmand voor vis : - 2. (Koksijde) vrijwel verouderde scheldnaam voor de bewoners van Oostduinkerke.

Bak, m. (-ken), 1. (op vaartuijgen) voorkeesteeel. Hiertijds op de stoomtrawlers (afb. 1) ingericht tot logies van het scheepsvolk : thans bergruimte voor scheepstijg : 2. zwaar en laag vissersvaartuij : - 3. slaappleats op een schip, kooi : - 4. ruimte waar de uit de kooi gestorte vis komt.

Bakboord, m., (eig.) linkerzijde van een schip : - (zegsw.) bakboord en stuurboord willen : vol nakken en kuren zijn.

Afb. 1

Bakelen, (onoverg.), 1. met tekens senen : - 2. een voorbijgaand schip met zwaaiende bewegingen toeroepen. Ook : baken (Zeebrugge, Heist).

Baklening, v. (-en), verschaansing op het voorkeesteeel van een vaartuij.

Bakplank, v. (-en), ingezette plank op dek om het rollen van de gevangen vis te beletten, ook 'slingerplank' genoemd.

Bakplanken inzetten.

Balk, m. (-en), (Wvl. boake), (Oostende) volksbenaming voor de grote leng (Molva molva).

Bannane, v. en m., (Oostende) spootnaam voor de 0.251 van A. Vanneuville wegens zijn oplopend en sterk vooruitspringend voorschip. Vrijwel in onbruik geraakt.

Bannanje, o., (Nieuwpoort) spootnaam voor een zeker model van vissersvaartuijse met sterk vooruitspringende hoog, inz. de N. 110, de N. 111, de N. 112 en de N. 113. Thans verouderd.

Bankjes van den Oost, visgrond, met name de 'Brown Bank'.

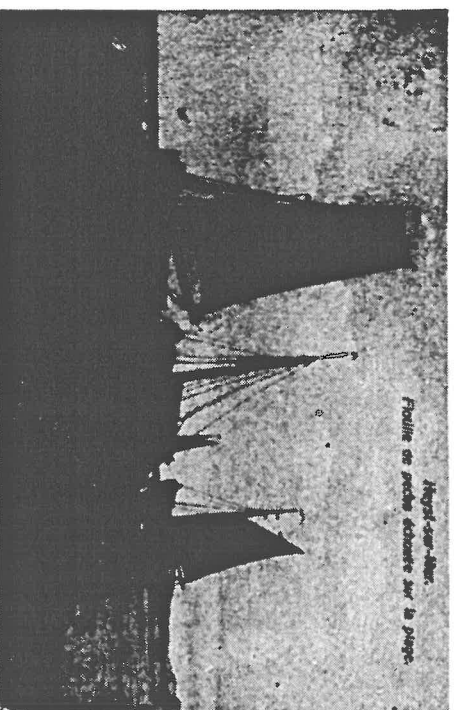
Barcadere, v. (-n), (< Fr. 'embarcadere'), (Blankenberge) eertijds de volksbenaming voor de houten aanlegsteiger.

Barrtje, o. (-s), (Heist) aantal kleine visjes.

Battelschip, o. (< Eng. 'paddle-boat') (-schepen) raderboot. Bijvorm van pattelschip, dat gebruikelijker is. Verder nog : pattelboot, barbelschip.

Beddeklutzer, m. (-s), (Oostende) eertijds op de stoomtraw-
 lers gebruikt : vaartuig dat hevig slingert.
Beer, m., (Oostende) in de uitdrukking 'de beertjes zitten
 in mijn verdommenisse' : niet kunnen slapen.
Beeuwwerk, o., uitgeplozen touwwerk.
Benden, (overg.), (De Panne) syn. met bensenen (zie ald.),
Bennepoeper, m. (-s), (Oostende) iemand die in de vismijn
 vis steelt.
Bensenen, (overg.), (Zuidn. voor bindselen), 1. twee touwen
 aan elkaar binden : - 2. door middel van touw, lijn of garens
 iets ergens aan bevestigen.
Berg, m., in de uitdrukking 'we zijn op de top van de berg' :
 we zijn halverwege.
Bielfjesschijter, m. (-s), (Oostende) spotnaam voor de ma-
 chinist, ook 'blektrekker, machnebreker, vetsjikkel' ge-
 noemd.
Bielfjeswater, o. (-s), (< Eng. 'bilge'), 1. (eig.) kinwater,
 ruimwater : - 2. vuil stinkend water onder de scheepsmotor.
Biétel, m. (-s), (Oostende) schertsende volksbenaming voor
 de kreeft (Homarus vulgaris).
Bijstaan, (onoverg.), (van scheepsplantaarms) branden.
Binnendelven, (overg.), (Oostende) schrokachtig eten.
Binnenpeuken, (overg.), (netten) inhalen ; syn. binnenzetten,
 inpeuken, opslobberen, winden.
Binnenzetten, (overg.), zie binnenpeuken.
Black frost, m., (Eng.), zware aanvriezende mist.
Blankenbergse makreel, m., (makrelen), (Oostende) bena-
 ming voor de horsmakreel (Caranx trachurus), ook 'poer' en
 'makreelpoer' (De Panne) genoemd.
Blauwer, m. (-s), volksbenaming voor de zeepaddestoel
 (Rhizostoma pulmo) wegens zijn blauwe doorschijnende
 kleur.
Blauwe wijting, m., (-en), (Oostende) soort van wijting
 (Merlangus poutassou).
Bleitraar, m. (-s), (Blankenbergse) warme wind die 's zomers
 van de kust naar de zee waait.
Blekken, m., (Nieuwpoort) spotnaam voor de N.56 van
 P. Legein.
Blekker, m. (-s), 1. (Oostkust) lichte plek aan een bewolkte
 hemel, ook 'blinkertje' (De Panne) en 'lauptje' (Oost-
 ende) genoemd : - 2. duin die men van verre ziet blinken.
 In Knokke. Heist ook 'blekhuif' genoemd.
Blektrekker, m. (-s), zie syn. 'bielfjesschijter'.

Blikbank, m., zandbank, met name de 'Bligh Bank'.
Boeing, m., (Nieuwpoort) schertsende benaming voor de
 N.707.
Boerenacht, m., (-en), (Oostende) hele nacht vrij om te
 slapen.
Boezem, m. (-s), (Oostkust) afval van netten.
Bol, v., (-len), (Wvl. bolle), 1. scheepslantarm, lichter : -
 2. schip met ronde kiel. Vandaar in ruimere betekenis, schip
 dat veel slingert : - 3. vismand in de top van de mast ter
 aanduiding dat het vaartuig aan het vissen is : - 4. kleine,
 ronde zandbank : - 5. rubberen, houten of ijzeren bol onder-
 aan in de kor om over steenachtige zeebodem te vissen.
Bom, m., (-men), (Wvl. bomme), 1. (Heist) eertijds de
 benaming voor de Heistse strandschuit (afb. 2) : 2. (Oosten-
 de) zeker model van Hollands vissersvaartuig vóór de
 Tweede Wereldoorlog in gebruik, met name de 0.55 van
 E. Veiqhe, de 0.227 'Cor Jésu' van A. Christiaen en de
 0.229 'Albert-Madeleine' van A. Cogqhe.
Bond, m., (Wvl. boend), (Oostende) volksnaam voor de
 'Oostendse Reederij', ook de 'Rode Vloot' genoemd.
Bottellichter, m. (-s), (Oostende) persoon die in het geniep
 aan boord iemands fles met sterkedrank uitdrinkt.

Hogst-van-alle.
 Foulie or pèche écroule sur la plage.

Botter, m. (-s). (Heist) zeker model van Hollands vissersvaartuig met één mast, ronde boeg en smalle sterven.

Bouwsen, (onoverg.), (Nieuwpoort, Oostende) van zee-meewen : onder water duiken.

Bovenvlerk, v. (-en). (Heist, Zeebrugge) bovenste vleugel van een kor, ook 'bovenving' (Oostende) genoemd.

Boyaux de la mort, (Oostende) met stenen bezaide zeesbodem ten noordwesten van het lichtschip 'Smith's Knoll' (zie ald.).

Breevertien, m., brede zandbank voor de Hollandse kust en gemiddeld veertien vadem onder water : — (zegsw.) hij staat er breevertien op : hij ziet er gezond uit.

Brigitte Bardotbank, m. (Nieuwpoort) volksbenaming voor de Bergersbank. Bij verkorting : Brigitte Bardot. Verder nog : Brigitte Bardotboel.

Brug, v. (-gen). (Wvl brugge). 1. scheepsbrug, commandobrug : — 2. verbindingsstuk in een kettingschalm.

Brugdeling, m. (-en). (Oostende, Zeebrugge) volksbenaming voor de wulk (Buccinum undatum). Zo genoemd, omdat de wulken doorgaans door Brugse vishandelaars worden gekocht. De wulken werden vóór de Tweede Wereldoorlog per stuk verkocht.

Brugse Harden, (< Eng. Bruce's Garden), zekere visgrond. In de Brugse Harden vist men op kabelhauw.

Budding, v. (-en). (Heist) bodemplank, inz. van de roof. **Bulk**, m. (-en). (Wvl buuk). (Oostende) in de staande verbinding 'rikjes en buukjes' : kleinste soort van schelvis (*Gadus Aeglefinus*).

Buitenzetten, (overg.), (netten) uitzetten, te water laten. **Bulte**, v. (-en). (Oostende) benaming voor de rode zee-brasem (*Pagellus centrodontus*), ook 'cafabaas' genoemd.

Burling, v. (-en), zie kolje.

But van Louise, m. (< Eng. 'Butt of Lewis'), zekere visgrond. (Oostends visserslodge) :

'Hab je al gevist in de But van Louise ?'

Daar is er veel wind of grote bries.

Loep je door 't Gat,

daar is er altijd van 't sharen aan 't rad.

Vis je aan de Bank van Perroo

staat er altijd vele zwel

en word je nat gesmeten tot op je vel.'

Cafabaas, m. (-bazen). (Wvl cafabaas). (Oostende) (scherts.) minder gebruikelijke benaming voor de rode zee-brasem (*Pagellus centrodontus*) : syn. bulh.

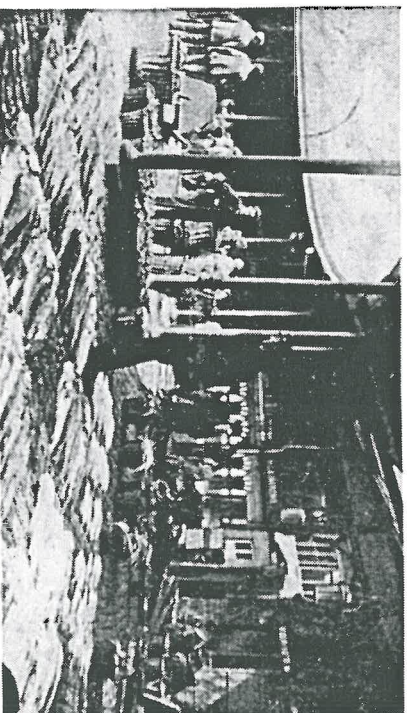
Cinematje, o. (Oostende) volksbenaming voor een paar grote barakken waar sprut en ijle haring op stalen werden verkocht. Het 'Cinematje' lag benoorden de Cirk (zie ald.).

Cirk, m. (Oostende). 1. eertijds de volksbenaming voor de Oostendse vismijn wegens zijn cirkelvormige bouw : (afb. 3) — 2. visgrond rondom het Schotse eiland Arran.

Colombo, m. (Oostende) scheepswrak bij de Silver Pit. Thans verouderd.

Dagvisser, m. (-s), vaartuig dat — visser die bij dag vist, tegenover 'nachtvisser' : Vandaar ook : dag- en nachtvisserij.

Dekzwenner, m. (-s). (scherts.) matroos : — (als aanspreekvorm) vriend.

Afb. 3

Dering, m. (Wvl derink). 1. (eig.) veen, turf : — 2. een stuk dering : ond bouwvallig, wrak schip.

Dertienhoeker, m. (-s). (Heist, Zeebrugge) benaming voor de zonnester (*Solaster papposus*), ook 'platte ster' (Westkust, Oostende) genoemd.

Deur, v. (-en), stevige houten plank om de kor tijdens het vissen open te houden : syn. korre deur, korreplank, visdeur.

Diepen van Bardsey, m., (Oostende) visgrond onder de kust van Wales en gemiddeld 50 tot 60 vadem onder water. In de 'Diepen van Bardsey' (spreek uit: Barsie) vist men op gul en schol.

Dikke Jef, (Oostende) volksbenaming voor een niet nader te bepalen lichthoel in de Noordzee.

Doebeltje, o. (-s), (Oostende) klein kereltje. Ook als bijnaam gebruikt.

Does, m. (doezen), (Heist, Zeebrugge) kookinstallatie aan boord om garnalen te koken.

Doorwaren, bn., (Wvl. deurvoarn), bevaren, geoelend; - een doorwaren matroos: matroos met zeemansondervinding.

Doppen, (overg.), in de uitdrukking 'het land zien doppen': de bovenste punten van de kustlijn zien.

Draagvel, o. (-len), (Blankenberge) lang, rechthoekig schort van zeildoek dat de vissersvrouwen eertijds op de rug droegen om hun klederen te beschermen.

Dreg, v. (-gen), (Wvl. dregge), klein anker met drie of meer armen, zonder stok.

Drieling, m. (-en), (Nieuwpoort) schol iets kleiner dan een 'moei' (zie ald.). Men heeft drie drielingen in een kilo.

Dromme, v. (-n), (< Fr. 'drôme'), (IJslandv.) waarloos rondhout. Thans verouderd.

Droog, bw., (IJslandv.) droog zouten: de gezouten kabeljauw aan de wal herpakken en opnieuw zouten.

Dubbele gul, v. (-len), (Wvl. dobbele gulle), 1. (eig.) jonge, onvolwassen kabeljauw; - 2. (fig.) beginnend, aankomend matroos.

Duitse vlieger, m. (-s), (Oostende) benaming voor de koekeestrog (Raja naevus), ook 'vliegerrog, vlieger, wilde rog' genoemd.

Duivel, m. (-s), (Wvl. duuvel), 1. (zegsw.) a) de duivel en zijn moer zijn losgelaten: gezegd van stormweer; b) de duivel is hier begraven met zijn poten in de lucht: gezegd van rotsachtige zeebodem; c) een post hebben als een duivel: een sterke radiozender hebben; - 2. potkachelijte aan boord; - 3. plankenbeschoot; - 4. visser die alle weer trooseert; - 5. bij verkorting voor sproduivel (zie ald.); - 6. (Oostende) zwarte bakens aan de Ierse kust tussen Waterford en Mine Head.

Eiwitbank, m., zandbank, met name de 'Hewett Bank'.

Ezelsoor, v. (-oren), (Oostende) maas in de vleugel van een kor, ook 'schichteschool' (De Panne) en 'wingschool' (Oostende) genoemd.

Ezelstront, v., (-en), (Heist) verouderde benaming voor de hartvormige zeeëgel (Echinocardium cordatum), ook 'koetei' (De Panne) en 'kooitei' (Oostende, Oostkust) genoemd.

Flap, m., smak water.

Galgeveld, o. (-en), (Wvl. golgeveld), scheepsdek waar alles overhoop ligt.

Garnaal, v., (-nalen), (Wvl. gernoare, gernoaze), schaaldier; - (zegsw.) de reuk van de garnalen hebben: de kust naderen; - (Westkust) bij het garnalenpellen zongen de kinderen eertijds:

„Adam had een appetje.

Eva vroeg een beetje.

Adam zei: 'Ik heb maar dadde.'

En Eva liet een scheetje."

Gasje, o. (-s), staart, inz. de algesneden staart van de Noorse kreeft of langgestine (Nephrops norvegicus).

Gediept, bw., 'gediept komen': (van vaartuigen en bij overdracht van de opvarenden) in dieper water komen; syn. afzakken, afgezak't komen, verdiepen.

Gelicht, bw., 'gelicht komen': (van vaartuigen en bij overdracht van de opvarenden) in ondiep water komen; syn. lichten.

Gentekot, o., (IJslandv.) volksbenaming voor het Schotse eiland Bass, waar de jan-van-gents bij duizenden en duizenden broeden.

Genter, m. (-s), (Heist, Zeebrugge) jan-van-gent, ook 'gente' (Westkust, Oostende) en 'zot-van-gent' (Oostende) genoemd.

Geulje van Marie, o., (Oostende) zekere vaargeul bij de 'Winterton Bank'.

Gevlekte tijger, m., (-s), (Oostende) benaming voor de gevlekte zeevolf (Anarhichas minor), ook 'zeetijger' genoemd.

Gledde, v., (-n), (Oostduinkerke) oplopend gedeelte van een zandbank.

Gletschnoop, m., (-knopen), (Westkust) schuifknop. Niet algemeen gebruikt en thans verouderd.

Gouden Schip, o., (Zeebrugge) volksnaam voor de Z. 543 'Voluntas Dei' van E. Vlietinck.

Goudmijnfe, o.. (Nieuwpoort, Oostende) visplaats aan 'Cap Gris-Nez' waar eertijds veel haring werd gevangen.

Grenadier, m., (-s). (Oostende) soort van makreel.

Groes, groeze, v., (Heist, Zeebrugge), (Zuidn. voor gras) zeewier, zeegras.

Haai, v., in de uitdrukking 'een haai van een schip': smal schip met scherpe boeg; syn. kegge.

Haal, m., in de uitdrukking 'dit vaartuig is aan de haal': dit vaartuig hijst de kor aan boord.

Halve man, m., (-nen). 1. scheepsjongen; - 2. (Oostkust) jonge rog.

Haringben, v., (-nen). (Wvl. oarickenbene), van wis gevlochten viskorf met twee oren en met een inhoud van 50 kg. De 'vismanden' zijn van riet gevlochten.

Haringpêro, m., (-s), (Oostende) visser die tijdens het haringseizoen de hoogste besomming heeft. Zie péro.

Heligoland, o., verouderde benaming voor het eiland 'Helgoland', ook 'Het Stik' genoemd.

Heksenketel, m., (-s), (van radiogesprekken) druk door elkaar geprapt; syn. miernest, neuzelnest.

Hengst, m., (-en). (Wvl. lengst), (Heist) zeker Zeeuws vissersvaartuig.

Hiel, m., (-en). achterste ondergedeelte van de korreplank. Zie deur.

Hiltetje, o., (-s). (Nieuwpoort) ondermatse schol (Pleuronectes platessa).

Hoedje, o., (-s). (Blankenberg) volksbenaming voor de schaalhoorn (Patella vulgata).

Leperling, m., (-en). (Nieuwpoort) benaming voor de hondshaai (Scyllium canicula). Zo genoemd, omdat de hondshaaien doorgaans door leperse vishandelaars worden gekocht; syn. zeehond, dogge.

Inderen, (onoverg.), 1. (van de wind) door het noorden naar het westen of van het westen naar het zuiden lopen; syn. inkrimpen, inlopen, verinderen; - 2. in de richting van de kust korren; syn. inkorren, inlopen, intrekken, inwerken.

Inkorren, (overg.), zie inderen (2). 'Het land inkorren'.

Inkspuwer, m., (-s), (Wvl. intespuuger), 1. gewone inkvis (Sepia officinalis); - 2. (Blankenberg) spootnaam voor de Heistse vissers.

Inlopen, 1. (overg.) syn. met inderen (2), inkorren; - 2. (onoverg.) syn. met inderen (1).

Intrekken, (overg.), zie syn. inderen (2), inkorren.

Inwerken, (onoverg.), zie syn. inderen (2), inkorren, intrekken.

Jardin, m., (spreek uit: zjarding), (Oostende) visgrond ten westen van de 'Winterton Bank'. In de 'Jardin' vist men op tong.

Jumbo, m., (-'s), (Oostende) grootste soort van heek of stokvis (Merluccius merluccius). Zie medium, worst.

Kaardebol, kaartebol, v., (-len). (Oostkust) volksbenaming voor de zeeappel.

Kabeljauw, m., (-s), bekende zeevis (Gadus morhua); - rode kabeljauw: (IJslandv.) slecht gezouten kabeljauw die daarvoor een rode kleur krijgt; - witte kabeljauw: in de Noordzee gevangen kabeljauw; - zie verder nog: dubbele gul, kabeljauwkindje, koerspaardje, kontklopper, minigul, papgul, voetstokgulletje.

Kabeljauwkindje, o., (-s), (Oostende) jonge kabeljauw.

Kam, m., (-s), 1. (Heist) benaming voor het messeheft (Solenidae), ook 'scheers' (De Panne) genoemd; - 2. verhaalklamp op de verschansing.

Kanaalder, m., (-s), vissersvaartuig dat de visserij in het Kanaal beoefent.

Kanon, o., (-s), grote ijzeren of rubberen bol onderaan in de kor om over rotsachtige bodem te vissen; syn. spoetnik.

Kant, m., (-en), kust, wal; - de kant houden. - doen; onder de kust vissen; syn. 'in puidwater vissen'.

Kantvisser, m., (-s), 1. vaartuig dat de kustvisserij beoefent; - 2. strandvisser.

Karnen, (onoverg.), (Oostende), (van vissersvaartuigen en bij overdracht van de opvarenden) hevig her- en derwaarts slingeren.

Katbraaksel, o., (-s), (Wvl. kattebraksel), (Oostende) kleine, ondermatse vis, inz. platvis. Verder nog: bucht van vis, kipkap van vis, rutteput, snot en kwijl, snot en smeus, stront en zeik, schijten en braken. Van kleine vis zegt men ook, dat ze geen ogen hebben.

Katejong, o., (-en), (Heist) in de uitdrukking 'het gaat katejongen braken': er is stormweer op komst.

Katekop, m., (-pen), (Oostkust) houten blok met knop.

Kattevelletjes, o., mv., kleine, vlokke wolkjes, nog kleiner dan schapewolkjes. Vandaar ook: kattevelen, het vormen van kattevelletjes.

Kegge, v., (-n), 1. lang, smal schip met een puntige voorsteven; - 2. harde beschuit die lang bewaard kan blijven.

Kerwee, o. en m., (Heist, Zeebrugge) volksbenaming voor verschillende soorten van zeevier.

Kibbeling, v., (-en), 1. gezouten kabeljauwswangen; — 2. (van het water) lichte golving.

Kinderuurtje, o., (-s), periode waarin de vissers radiotelefonisch hun familie oproepen.

Kittelbaar, m., (-s), ketting die vóór de wekker (zie ald.) uit over de zeebodem sleept.

Klaarwatertuig, o., (Wvl. klaarwatertuig), in helder water gevangen vis.

Klaker, m., (-s), (Oostkust) benaming voor het blaaswier (*Fucus vesiculosus*).

Klakmest, o., (Oostende) benaming voor het bladachtig hoornwier (*Filustra foliacea*), ook 'klakmes, klampes, blaadjes' genoemd. In De Panne: 'klavermes.

Klappes, o., (Oostende) bijvorm van klakmes, klakmest.

Kleit, o., (< Eng. 'Firth of Clyde'), zee-inham aan de westkust van Schotland. In het 'Kleit' vist men op koolvis en kabeljauw.

Klatskop, m., (-pen), (Westkust) soort van blauwe kwal.

Klipanker, o., (-s), anker zonder stok.

Klipvis, m., (-sen), 1. (eig.) vis die zich tussen de klippen ophoudt; — 2. Noorse schelvis (*Sebastes marinus*).

Kloeffende, v., (Westkust), scheldnaam voor de Oostendse vissers.

Kluisen, (onoverg.), (van vaartuigen en bij overdracht van de opvarenden) her- en derwaarts slingeren. Zie karnen.

Kniever, m., (-s), (Heist) boegspriet, ook 'kluiver' (Oostende) en 'knuiver' (De Panne) genoemd.

Knoop, m., (knopen), (zegsw.) a) (Westkust) de noep maakt de knoop: veel kleintjes maken een groot; — b) (Oostende) een knoop maken met 'zere' handen: een knoop leggen die vlug losgaat.

Koelben, v., (-nen), (Nieuwpoort, Oostende) houten bak waarin de gekookte garnaal te drogen wordt gelegd, ook 'koelder' (Heist, Zeebrugge) genoemd.

Koelder, m., (-s), zie koelben.

Koerspaardje, o., (-s), (Wvl. koerseperige), (Oostende) kleine gul. Thans verouderd.

Koffervis, m., als collectivum v., (-sen), (Oostende) minder gebruikelijke benaming voor de snokolf (*Cyclopterus lumpus*).

Kokake, m., (-n), (Nieuwpoort, Oostende) 1. (scherts.) visserijwacht, ook 'koolbak, visgarde' genoemd; — 2. (als aanspreekvorm) vriend, maat.

Kolje, o., (-s), (< Eng. 'call'), in de uitdrukking 'een kolje geven': (een vaartuig) radiotelefonisch oproepen: syn 'een burling', een schruwelje, een schruweling geven.

Kompazetter, m., (-s), persoon belast met het nakijken van het kompas en andere navigatietoestellen.

Kontklopper, m., (-s), (Wvl. koenteklopper), (Oostende) jonge gul, ook 'voetstokgullelje' genoemd.

Kool, v., (-en), slaapplaats op een vaartuig; — (zegsw.) de wacht in zijn kooi hebben: slapen. Ook nog: de velleljes over de ogen hebben.

Kor, v., (-ren), (Wvl. korre), trechtervormig net waarmee allerlei soorten van vis en schaaldieren worden gevangen; — een kor vangen: over iemands visting heenvaren; — een kor versnijden: de kor een ander model geven; — een kor doen snijden: goed over de zeebodem laten slepen; — de kor was een 'matte': de kor zit vol met zeevier.

Korde, v., (-n), (Heist, Zeebrugge) zie kor.

Kordeel, o., (-s), (Westkust, Oostende) visting, bestaande uit een lange lijn waaraan op regelmatige afstanden dwarslijntjes met vishaken hangen. In De Panne 'pudder' genoemd.

Korrewacht, m., (-en), wacht tijdens het korren.

Korring, v., (-en), het korren.

Kostgeld, o., (-en), geld dat men voor de levensmiddelen betaalt.

Kot, o., (koten), 1. verblijfplaats van de schipper; — 2. berg-hok voor waarloos tuig; — 3. (Blankenberge) kleine kast, waarin het kompas wordt geborgen.

Kraken, (overg.), (zegsw.) a) de nek kraken: (van vaartuigen) op de klippen lopen en middendoor breken; — b) een reis kraken van 14 dagen: een reis doen van 14 dagen.

Kramer, m., (-s), (Heist) soort van zeevier.

Kreefteput, m., (Wvl. kritepit), visplaats, met name de 'Botney Gut'.

Kreukel, m. en v., (-s), (Oostkust) benaming voor de alkruik (*Littorina littorea*).

Krombekje, m., (-s), (Oostende) kleine tong.

Krop, m., (-pen), (Oostende) uiteinde van de kuil.

Kruien, v. mv., (Westkust) visingewanden. Bijvormen: kreiben, korruien.

Kuil, m., (-s). (Wvl. kuil), zakvormig onderste deel van een kor.

Kuilman, m., (-nen), visser belast met het openen van de kuil. Het openen van de kuil wordt door de 'stuurman' gedaan.

Kwifvis, m., als collectivum v., (-sen), (Wvl. kwielvis), vis die zich in slijkerige grond ophoudt.

Landziekte, v., in de uitdrukking 'de landziekte hebben': gezegd van personen, die niet graag varen.

Lange Nelle, v., (Oostende) schertsende benaming voor de vuurtoren.

Langoestekiser, m., (-s). (Oostende) zeker model van Frans visserstuig dat op langoesten vist. Bijvorm: langoestekiser.

Laver, m., (-s), (Oostkust) scheepsjongen.

Leeg Land, o., ondiepe plaats onder de IJslandse kust, met name de 'Portland Bank'.

Leren vest, v., (-en), (Oostende) minder gebruikelijke benaming voor de lom (Brosme brosmé).

Lente, (Oostende) in een vaartuig van Lente': vissersvaartuig van Lowestoft. Zo genoemd naar de havenletters LT.

Levenmoë, m., (-s), visser die bij stormweer uitvaart.

Licht, bn., (Heist, Zeebrugge) lichte vis: vis die zich dicht bij het wateroppervlak ophoudt.

Lichten, (onoverg.), in ondiep water komen: syn. 'gelicht komen'.

Liemoezen, m., mv., visgrond ten ENE van de 'Lemans Bank'.

Liggo, (scheepscommando) smijt los!, laat los!

Lisa, liza, v., (-s), (Oostende) kleine schelvis, die nog boven de maaswijde blijft.

Lomp, bn., 'een lomp schip': traag varend schip.

Loper, m., (s). 1. eindje lijn met haak: -- 2. (Oostende) hom-zieke of kuitzieke haring: -- 3. (Heist, Zeebrugge) kabel waarmee de kor door het vaartuig wordt voortgetrept.

Lospoort, v., (-en), 1. (eig.) vierkante opening in de scheepswand: -- dat vaartuig brengt maar binnen, wat anderen door de verlospoorten schoppen: dat vaartuig brengt slechte kwaliteit van vis aan: -- 2. (fig.) zijn lospoortjes openzetten: winden laten.

Lotteben, v., (-nen), -- henne, (Oostende) vismand met een inhoud van 25 kg. Thans verouderd. 'Lotte' was een Engelse visvrouw, die vismanden verhurde.

Laupjtje, o., (-s), (Oostende) lichte plek aan een bewolkte

hemel, ook 'blinkertje' (De Panne) en 'blekker' (Heist, Zeebrugge) genoemd.

Machnebreker, m., (-s), (scherts.) machinist: syn. bieltjes-schijfer, blektrekker, vetsjikkel.

Maling, v., (-en), kielwater, kielzog: syn. schroefwater.

Mamsilte, o., (Oostende), (scherts.) Scheveningen-radio.

Man, m., (-nen), 1. matroos, opvarende: -- 2. 'ijzeren man': automatische stuurknuppel (< Eng. iron man).

Mannetje, o., (-s), 1. (Oostduinkerke) stokje waaraan het kordeel (zie ald.) is vastgemaakt: -- 2. (Oostende, Oostkust) bolder, bollgaard.

Mardykenaar, m., (Westkust) boei in de pas van Duinkerke. Deze boei werd na de Tweede Wereldoorlog door de zogenaamde 'Radarboei' vervangen.

Medium, m., (-s), (Oostende) middelgrote heek of 'mooie meid' (Merluccius merluccius). Zie jumbo, worst.

Meester, m., (-s), 1. (eig.) gezagvoerder op een vissersvaartuig: -- 2. (Oostende) motorist, machinist.

Melkever, m., (-s), (Zeebrugge, Heist) kleine wijting (Gadus merlangus).

Melkachtig, bn. en bw., (van het zeewater) troebel, onklaar, dik.

Merie, v., trechtervormige baai in Schotland, met name de 'Moray-Firth'.

Middelgrond, m., met fijn zand en schelpen bedekte grond tussen 'Smith's Knoll' (zie ald.) en de 'Winterton Bank'.

Miette, v., (-n), (Wvl. voor dwaze of pratzuchtige vrouw), (Oostende) volksbenaming voor de hondstong (Glyptocephalus cynoglossus), ook 'wijte' genoemd.

Mijnben, v., (-nen), in de vismijn gebruikte viskorf. Zie schipben.

Minigul, v., minigulletje, o., (Nieuwpoort, Oostende) kleine gul.

Moei, v., (-en), (Nieuwpoort) grootste soort van schol (Pleuronectes platessa).

Molenaar, m., (-s), (Wvl. meulenaar, muhoare), (Oostende) kleine wijting, ook 'melkever' (Zeebrugge, Heist) genoemd.

Mosselbank, m., (Wvl. Musselbank), (Westkust) zandbank vóór de kust van Zuydcoete.

Mosseldief, m., (-dieven), (Wvl. musseldief), (Heist) Zeeuws vissersvaartuig gelijkend op een botter (zie ald.).

Morosiekel, m., (-s), (< Fr.), (Oostende) volksbenaming

voor de grote zilversmelt (Argentina silus), ook 'ansjovis' genoemd.

Muis, m., (muizen), (Wvl. muus), (Heist, Zeebrugge), 1. teken op het vistuig aangebracht, merk; — 2. kleine tong (Solea solea).

Muisbaai, v., (-en), (Wvl. muishoale), (Nieuwpoort) benaming voor de haringhaai (Lamna cornubica), ook 'tolpehaai' genoemd.

Muizen, (overg.), (Wvl. muuzn), (Heist, Zeebrugge) het aanbenggen van tekens of merken op het vistuig.

Nagel, m., in de uitdrukking 'men kan er een nagel inslaan': met betrekking tot mist of regen, erg dicht. In verwante zin komt ook voor: 'Men kan de mist snijden als kaas'.

Noordenwind, m., (-en), (Wvl. noorderwient), wind die uit het noorden waait; — (zegsw.) noordenwind vangt noch vogel, noch vis.

Aan jonge matrozen stelde men eertijds de volgende examen-vraag:

'We varen met noordenwind,
recht voor de wind.
De wind was noord aan.
Hoe was de koers dan? Antwoord: 'Zuid aan'.

Noordoostboei, v., (Nieuwpoort, Oostende) boel ten noordoosten van Duinkerke, aan het uiteinde van de 'Snoeuwbank'.

Bij sommige vissers ook de 'Gernonsroboel' genoemd.

Oepje, o., (-s), (Oostende), in de uitdrukking 'recht op zijn oepje': (van vaartuigen) pal in de wind liggen; syn. 'recht op zijn sterrejte liggen'.

Oeverje, o., (Koksijde) kleine zandbank vóór de kust van Sint-Idesbald.

Officertje, o., (-s), (Heist) volksbenaming voor de roodbaard (Trigla lucerna). Thans verouderd.

Oliedjompert, m., (-s), (Oostende) geoliede boezeroen, ook 'olieschabbe' (Heist, Zeebrugge) en 'huidje' (De Panne) genoemd; syn. oleschoort.

Oliezak, m., (-ken), grote met olie gevulde zak, die buitenboord wordt gegoooid om de aanrollende golven te breken; syn. stormzak.

Ondervertk, v., (-en), (Zeebrugge, Heist) onderste vleugel van een kor, ook 'onderwing' (Oostende) genoemd.

Onderzolen, (overg.), (van zelfvaartuigen) het achterstschip onder water hebben als men voor de wind loopt. 'Dat schip zoude heel zijn gat onder'.

Oortje, o., (-s), (Wvl. ortje), (Heist) in de weerspreuk 'een oortje wind is een stuivertje regen': een kleine westenwind brengt regen.

Oplijver, m., (-s), (Blankenberg) scheepsjongen, ook 'laver' genoemd.

Opgeven, (overg.), zie overgeven.

Ophoeken, (overg.), (Koksijde) vishaak van aas voorzien.

Opkeggen, (onoverg.), keg tussen twee voorwerpen drijven om ze vast te zetten.

Oploper, m., (-s), vaartuig dat bijkomt, inhaalt. Ook: een oplopend schip.

Opmaken, (overg.), 'de kuil opmaken': dichtbinden.

Opstobberen, (overg.), (Oostende) (netten) inhalen; syn. binnenspeuken, inpeuken.

Opstaan, (onoverg.), (van vaartuigen) in aanbouw zijn.

Oudemetteknoop, m., (-knopen), knoop die drie of meer touwen verbindt; syn. oudewijvenknoop.

Oudewijvenknoop, m., (-knopen), (Wvl. oedewuueknoop), zie oudemetteknoop.

Oud wijf, o., (oude wijven), (Wvl. oed wuuf), benaming voor de braamvis (Brama Ravi), ongeveer 50 cm lang.

Overblijver, m., (-s), (Wvl. overbluuver), vaartuig dat op de visgronden achterblijft, terwijl anderen naar de thuishaven varen.

Overgeven, (overg.), de reder radiotelefonisch de hoeveelheid gevangen vis mededelen; syn. opgeven.

Paageld, o., (-en), percentstoon der opvarenden. Bij verkorting: paai; — (zegsw.) het is paai- en deelgeld; het is heel weinig.

Paander, m., (-s, (Wvl. poander), (Zeebrugge, Heist) plaatijzeren korf waarin de levensmiddelen worden geborgen, ook 'panger, pangel' (Oostende, Westkust) genoemd.

Pak, m., (-ken), (Oostende) maat voor haring (\pm 1000 kg.).

Palingvanger, m., (-s), soort van zeevogel met scherpe bek.

Pannevuurtje o., (Westkust) eertijds de benaming voor de kleine vuurtoren van De Panne.

Pappul, v., **pappulietje**, o., kleine, jonge gul.

Papvis, v., 1. collectivum voor: pappulietjes; — 2. vis van mindere kwaliteit.

Parregavisser, m., (-s), (Oostende) spanvisser. Thans vrijwel in onbruik.

Passaat, m., (-saten), (Zeebrugge, Heist) felle wind.

Patat, patatte, m., hoge zeegolf die over een schip of ertegen breekt; syn. flap.

Patatefruut, o., (Wvl. patatEFRUUT), (Oostende) op de Witte Bank gevangen soort van zeewier.

Paternoster, m., (-s), soort van zeewier (*Ascophyllum nodosum*).

Pell, o., (Heist) in de uitdrukking 'het is pell en lood': het is nog onbeslecht.

Pekelharing, m., als collectivum v., (-en), (De Panne) in de uitdrukking 'het leven hebben van een pekelharing': een zwakke gezondheid hebben. In verwante zin komt ook voor: 'Het leven hebben van een roodbaard' (Westkust).

Pens, m., (penzen), (Nieuwpoort, Oostende) jizeren pen in de verschaning om de kor erop te schieten. 'De kor is op de penzen geschoten.'

Pereboei, v., (-en), kegelvormige boei.

Pero, m., (-s), (Nieuwpoort, Oostende) vaartuig dat - visser die de hoogste besomming heeft. Uit het Fr. 'Perou' = schat-ten, een massa geld.

Pieffer, m., (-s), (Blankenberge) kleine roodbaard (*Trigla lucerna*).

Piesboei, v., (Nieuwpoort) boei vóór de kust van Nieuwpoort.

Pieskatoor, m. en v., (Oostende) afgekeurde vis.

Pieterman, m., (-nen), (Oostkust) vissoort, *Trachinus Draco*, ook 'arend' (Oostende, Westkust) genoemd.

Pieije Heet, m., kaap aan de zuidkust van Engeland, met name 'Beachy Head' tussen Brighton en Hastings.

Pieijplatte, o., (-s), (Oostende) kleine schol (*Pleuronectes platessa*).

Pin, v., (-nen), (Wvl. pinne), verhoging van de zeebodem.

Pioen, v., (-en), (Oostende) smal zeld dat bij elke gunstige wind wordt bijgezet. Thans in onbruik.

Plaasteren, (overg.), (Oostende) beschadigd stuk net uit de kor verwijderen en door een nieuw stuk vervangen. Ook: opplaatsen.

Plafond, o., en m., (-s), (Wvl. plafong), (Zeebrugge, Heist) bovenzijde van een kor, ook 'rug' (Oostende, Westkust) genoemd.

Plaktersweer, o., mistig, regenachtig weer.

Plancher, m., (Blankenberge) eertijds de volksbenaming voor de dijk.

Plankenkor, v., (-ren), viskor met borden; syn. planken-net.

Planker, m., (-s), vaartuig dat met de 'plankenkor' vist.

Plat, bn., 1. platte baan; vlakke zeebodem; - 2. plat mandje; tot de rand gevuld; een plat mandje heeft een inhoud van \pm 30 kg; - 3. platte sier; benaming voor de zonnester (*Solaster papposus*).

Platleggen, (overg.), 'de Noordzee platleggen': overbevissen.

Plomper, m., (-s), (klanknaabootsing), (Oostkust) grote steen aan een golfbreker.

Pokkeboot, m., (-boten), (Oostende) zeker model van klein Engels vissersvaartuigje.

Politevent zeventien, m., (Oostende) volksbenaming voor de pitvis (*Callionymus lyra*); syn. taarteklaai.

Porteur, m., (-s), (Fr.), (Nieuwpoort, Oostende) beveren visser die op een vissersvaartuig onder de gezagvoerder met enig gezag bekleed is en de bemanning omtrent nieuwe visgronden en vissersmethoden voorlicht.

Porthulleje, o., (-s), (Wvl. voor portdiesel), (Oostende) kleine tarbot.

Potskop, m., (-pen), (Heist) naam voor de zeedonderpad (*Cottus scorpius*), ook 'dikkop, garralenfretter' (De Panne) en 'kapottef' (Westkust, Oostende) genoemd. Verder nog: botskop, butskop.

Prikstoel, m., (Wvl. voor preekstoel), (Oostende) spootnaam voor de 0.104 wegens zijn hoge brug en voorsteven. Thans verouderd.

Puidwater, o., (-s), (Wvl. puudwoater), (Nieuwpoort, Oostende) vaarwater dicht onder de kust; - (zegsw.) in puidwater vissen: onder de kust vissen.

Raargoedje, o., (-s), (Wvl. roargoedje), (Oostende) eigenaardig volkje; schorremorrie, gepiepel.

Radarboei, v., (Westkust) zie Mardyckekenaar.

Raploper, m., (-s), snelvarend vaartuig; syn. vluchtmaker. Vliegende Hollander.

Rat, v., (-ten), 1. (Oostende) benaming voor de grenadier-vis (*Coryphaenoides rupestris*); - 2. (Oostkust) spootnaam voor de Blankenbergse vissers.

Ravel, m., (-s), onelfenheid onder water waaraan men met de netten vast raakt.

Reiger, m., (-s), (Heist, Zeebrugge) benaming voor de grote jager (*Catharcta skua*).

Risp, v., (-en). (Wvl. rispe), benaming voor de brokkelster of slangster (*Ophiotrix fragilis*), ook 'potenster' (De Panne) genoemd.

Robberen, (overg.), (Oostende) netten ter versterking van oud want voorzien, ook 'slepen' (De Panne, Heist) genoemd.

Rode Vloot, v., (Oostende) volksbenaming voor de vissersvaartuigen van de Oostendse Reederij. Bij sommige vissers ook de 'Roodhuiden' genoemd.

Roepje, o., (-s), in de uitdrukking 'iemand een roepje geven'; iemand radiotelefonisch oproepen; syn. 'iemand een kolje', een burling-, een schruweling-, een schruweltje geven.

Rommel, m., (Heist) kleine garnaal die door de zeef valt.

Rommelkool, v., (-en), (Ijsslandv.) bergplaats voor waarloos tuig aan boord.

Roodhuiden, (Oostende) zie 'Rode Vloot'.

Rosten Charles, m., (Oostende) volksbenaming voor de langoest (*Palinurus vulgaris*).

Roven, (overg.), (vis) uit de netten halen. In verwante zin komt ook voor: 'We gaan eens de gevangenen verlossen'.

Ruitenkijsker, m., (-s), (Wvl. ruutekijsker), (scheris.) vis, inz. schol die met de kop door de mazen van het net zit.

Rutten, v., mv., (Heist, Zeebrugge) benaming voor de zee-anemonen, ook 'lokketetten' (De Panne) genoemd.

Ruttepetat, m., (Oostende) zie kattebraaksel.

Scharforeman, m., (-nen), matroos die de wacht heeft, terwijl anderen eten.

Schar, v., (-ren), (Wvl. scharre), (Oostkust) zekere platvis (*Pleuronectes limanda*), ook 'schulle' (Oostende, Westkust) genoemd.

Schardinnet, o., (-s), (Westkust) syn. met sprotkor.

Schatieljong, m., (-s), (< Fr. 'chantillon'), (Oostende) maat voor vis, inz. voor sprout. Thans verouderd.

Scheerlemmer, m., (-s), (Oostende) visser die haveloos gekleed gaat; scharluin, landloper.

Schelviskindje, o., (-s), (Oostende) jonge schelvis. Vgl. kabeljauwkindje.

Scheppen, (onoverg.), (van het vistuig) goed over de zeebodem scheren.

Schip, o., (schepen), a) het schip maakt van zijn kloten; slinger hevig; - b) het schip heeft een kop als een klip; heeft een hoge voorsteven; - c) een muur van een schip; vast schip.

Schippen, v., (-nen), aan boord gebruikte vismand met een inhoud van 35 kg; syn. scheepsben, scheepsmand. Drie 'schippennen' leveren twee 'minbennen' (zie ald.).

Schipper, m., (-s), gezagvoerder op een vissersvaartuig. Ook als aanspreekvorm.

Schoepinnetje, o., (-s), (Oostende) kleine knorhaan (Triglidae).

Schoon, bw., 1. schoon vissen: korren zonder tegenslagen; - 2. schoon uitkorren: tijdens het korren sneller lopen dan andere vaartuigen.

Schoonvis, collectivum v., (Oostende) goede kwaliteit van vis.

Schotse mist, m., dikke, natte mist: - (zegsw.) Schotse mist, die op de Belgen pist.

Schoverkoelte, v., (-n), (Oostende) flauwe wind.

Schreuwertje, o., (Nieuwpoort, Oostende) volksbenaming voor de zwarte boei aan 'Cap Blanc-Nez'.

Schro, v., (schrooien), (Oostende) als lengtemaat en gelijkstaande met 20 mazen.

Schroefwater, o., (-s), schuimend water dat een varend schip achterlaat; syn. maling.

Schroëndje, o., (-s), touw dat dient om bij ruime vangst de kuil te verdelen en in gedeelten binnenboord te halen.

Schruweling, v., (-en), zie kolje; syn. roepje, schruweltje, burling.

Schruweltje, o., (-s), syn. met schruweling.

Schuitvisser, m., (-s), (Nieuwpoort) visser die met het kruisnet vist.

Sergaant, m., (-en), (Oostende) grote Engelse poon (*Trigla coculus*).

Shelfcod, m., (-s), (Eng.), kabeljauw die met de buikzijde op het ijs wordt gelegd, zonder dat er ijs op de vis wordt gestort. Bijvorm: shellcat.

Shellcat, zie shelfcod.

Siesjewellebank, m., zekere zandbank, met name de 'Sizewell Bank'.

Siessen, m., (-s), 1. scheepsjongen; - 2. 'in volle siessen': in volle vaart; - 3. 'hemelde vliegende siessen': vliegende storm.

Siee, v., (-s), (Zeebrugge, Heist) een van de twee ijzeren driehoekig-ovale beugels aan de uiteinden van een korrestok bevestigd; syn. korfizer.

Sleep, m.. (slepen), tijd die verloopt tussen het uitzetten en het weer ophalen van een net.

Sleperette, o.. (-s). (Nieuwpoort) aanhoudend druiliger weer.

Slijfbot, m.. (Wvl. slijkbut), bot (Pleuronectes flesus) die zich in slijkerig water ophoudt.

Slijkgul, v.. (Nieuwpoort) vaarwater ten NTE van Lombardeijde.

Slingerbak, m.. (-ken), vaartuig dat hevige zijdelingse bewegingen maakt; syn. slingerbark, slingerkas.

Slingerbark, v.. (-en), zie slingerbak.

Slingerplank, v.. (-sen), (Wvl. slingerkassé), zie slingerbark.

Slingerpilank, v.. (-en), 1. plankje op tafel dat bij het slingeren het tadelgerei op zijn plaats houdt; syn. slingerlat; - 2. syn. met bakplank (zie ald.).

Slos, slotformule tijdens radiogesprekken. Verder nog: stoppe, sluitenaar, sluiten.

Slow, bw.. 'slow slaan': (scheepsmotoren) trager laten draaien.

Sluffer, m.. (-s). (Wvl. voor pantoffel), (Oostende) volksbenaming voor de 0.290 'Jordaens' en de 0.291 'Teniers' van Decrop wegens hun lage verschaning. Bij sommige vissers ook de 'Striekierdies' genoemd. Thans in onbruik geraakt.

Sluismester, m.. (-s), (Wvl. sluzemester), 1. sluiswachter; - 2. bankbijet van 1000 fr.

Sluitenaar, zie slos.

Smeer, o., kor met toebehoren; syn. boel, korreboel, zoolje.

Smeleddregger, m.. (-s), (Oostende), 1. zeker model van Deens vissersvaartuig dat op smelten vist; - 2. smal schip; - 3. syn. met waterzak (zie ald.).

Smelevis, m.. als collectivum v.. (-sen), 1. smel (Ammodytes lanceolatus); - 2. gul van smelevis levend.

Smith's Knoll, m.. (in de volksmond 'Smitskoll') lichtschip vóór de oostkust van Engeland. Aan onervaren scheepsloungens wordt soms verteld, dat het vaartuig in 'Smitskoll' zal binnenlopen.

Snoek, m.. (-en), (Westkust), (zegsw.) kijken als een snoek; verwonderd opzien.

Snot, o., kleine, waardeloze vis. Zie katebraksel.

Snowdijokkel, m.. (< IJslands 'Snaétel Yökul') indrukwekkende sneeuw- en ijsberg op IJsland.

Soea, m.. (soezen), (Zeebrugge, Heist) een met lood bezwaard touw in de kor om het net tijdens het vissen naar

beneden te houden en de vis op te jagen, ook 'boerlee' (De Panné) en 'loodzif' (Oostende) genoemd.

Sous-marín, m.. (-s), (Fr.), (Oostende) spotnaam voor de 0.118 'Baltic' en de 0.119 'Celtic' van de rederij Brunet. Thans verouderd.

Spanjaard, m.. (Koksijde) zandbank vóór de kust van Koksijde.

Spante, v.. (-n), afstand tussen de vleugeluiteinden van een kor. Met een grote spante vissen.

Spekke, v.. (-n), (Wvl. voor suikerballetje, babbelaar), (Nieuwpoort, Oostende) in de uitdrukking 'we gaan er voor spekken hebben': een flauwe vangst hebben en bijgevolg weinig besommen. In verwante zin komt ook voor: 'De haan gaat weer op de toog staan'.

Spekkevisser, m.. (-s), 1. visser die de kustvisserij beoefent; - 2. visser die van de visserij geen beul heeft.

Spekking, v.. (-en), oud touwwerk, veelal gebruikt voor de omkleiding van kabels of staand want; syn. spekjes.

Spetteren, (onoverg.), varen, malen; ook: voortspetteren, vliegen.

Spie, v.. (-èn), (Oostende) smal schip; syn. kegge, een haai van een schip.

Splematroos, m.. (-matrozen), (Nieuwpoort, Oostende) 1. vrouwelijke matroos; - 2. publieke vrouw.

Spoetnik, m.. (-s), 1. soort van klein ontvang- en zendapparaat; - 2. syn. met kanon (zie ald.).

Spot, m.. (-s), een school vissen; - een spot begaan; een school vissen opsporen.

Spotpays, m.. (spreek uit: -pejité), visrijke plaats.

Sprotduivel, m.. (-s), (Wvl. sprotduvel), visser die veel sproot vangt.

Stakebank, m.. (Koksijde) zandbank die bij afgaande tij het eerst droogvalt. Zo genoemd omdat de vissers op die bank hun 'stande netten' zetten.

Steenveter, m.. (-s), (Oostende) spotnaam voor de trawlers van Lowstoft. Zo genoemd omdat deze vaartuigen doorgaans op visgronden vol steen vissen.

Ster, v.. (-ren), (Wvl. sterre), 1. zeester; - 2. in de uitdrukking 'recht op zijn sterre' liggen: (van vaartuigen) pal in de wind liggen; syn. 'recht op zijn oepije' liggen.

Sterrepunt, m.. (< Eng. 'Start-Point'), kaap aan de zuidkust van Engeland, tussen Plymouth en Dartmouth.

Stomen, (onoverg.), varen, malen, lopen. Thans verouderd.

Stormzak, m., (-ken), zie *oliezak*.
Striekzeerjje, o., (-s), (Wvl. voor strijkijzer), zie *sluffer*.
Striemer m., (-s), ook *striemel*, 1. (van kwallen) *tentakel*; - 2. bij overdracht, *kwal* die bij aanaking een brandend gevoel veroorzaakt, ook 'netelgal' (De Panne) en 'tingelgal' (Oostkust) genoemd.
Strontboeije, o., (Oostende) volksbenaming voor de rode boei aan 'South Hommond Knoll'.
Strontput, m., (Wvl. stroentpit), zekere visplaats onder de IJslandse kust.
Strontreis, v., (reizen), (Wvl. stroentreize), zeereis vol tegenslagen; syn. 'een beroerde-, een bescheuten reis'.
Stuiken, (Wvl. stuukn), 1. (overg.) in de uitdrukking 'op een hoopje vis stuiken': in een school vissen terechtkomen; - 2. (onoverg.), (Zeebrugge, Heist) van vaartuigen: de boeg onder water steken.
Stuurman, m., (-nen), 1. (eig.) schipper; - 2. thans de tweede in rang aan boord. De stuurman is belast met het bergjen van de vis in het visruim.
Taarteklaai, m., (-s), (Wvl. toartekloai), (Oostende), zie *politievent zeventien* (Callionymus lyra).
Tank, m., (-s), (zegsw.) zijn tanks vol hebben: dronken zijn; syn. 'zacht liggen'.
Tarteel, m., (Westkust) zandbank, met name de 'Oostdyck'.
Tekenen, 1. (overg.) een school vissen opsporen; syn. *smjiten*; - 2. (onoverg.) zich laten monstren.
Tendeur, m., (-s), (Fr.), plat ijzer waaraan het onderend van het want is vastgemaakt.
Tijgerlom, m., (-men), (Wvl. tiegerlomme), (Oostende) benaming voor de driedradige meun (Onos tricirratius).
Toedraaien, (overg.) 'de kor toedraaien': ophalen, winden.
Toeligen, (onoverg.), aan de kor liggen; - 2. slapen.
Toerigen, (overg.), (Oostende) twee stukken net tijdelijk aan elkaar vasthechten, ook 'toenaaien' (De Panne) genoemd.
Toevallen, (onoverg.), in slaap vallen.
Tolpehaai, v., (-en), (Nieuwpoort) syn. met *muishaal* (zie *ald.*).
Tolpenul, v., (-en), (Nieuwpoort) bij vergelijking, vaartuig met scherpe boeg: (Tolpe of taupe): Wvl. benaming voor de gewone spitsmuis of bosspitsmuis.)
Tonienks, m., (-en), 1. (eig.) benaming voor de witsnuit-

dolfin (Lagenorhynchus albirostris); - 2. bij uitbreiding, in toepassing op alle dolfinachtigen.
Topper, m., (-s), (Oostende) iemand die in de vismijn om vis schooit.
Tout petit, m., (Fr.), (Oostkust) kleine tong.
Traangeld, o., (Oostende) opbrengst van traan uit vislevers.
Trekendje, o., (-s), zie *trekker*.
Trekker, m., (-s), (Oostende) touwwerk ter versterking in de onder- en bovenzijde van een kor; syn. *trekendje*.
Trui, v., (-en), (Zeebrugge, Heist) vleugel van een kor; syn. *vlerk*, *schicht* (De Panne), *wing* (Oostende).
Uitborstelen, (onoverg.), (Wvl. uitbusteln), (Oostende) van vaartuigen en bij overdracht van de opvarenden: zich verder van de kust verwijderen.
Uitkoken, (overg.), vis uit de vishaken nemen.
Uitkorren, (onoverg.), verder zeewaarts korren; syn. *afkorren*, *afrekken*, *uitrekken*.
Uitrekken, (onoverg.), zie *uitkorren*.
Variaatje, o., (-s), hoeveelheid vis van verschillende soort, die in de vismijn te koop wordt aangeboden.
Vast, bn. 1. vaste lucht: bestendig mooi weer; - 2. vast schip: schip dat niet slingert; syn. 'een muur van een schip'.
Vel, o., *velletje*, o., 1. a) geen vel vissen: niks vangen; - b) de *velletjes* over de ogen hebben: slapen; - 2. de kor in lappen en *velletjes* ophalen: het visting beschadigd aan boord hijsen; - 3. een *velletje* wind: (Nieuwpoort) zwak windje.
Verdiepen, (onoverg.), van vaartuigen: in dieper water komen; syn. *afzakken*, *afgezak* komen, *gediept* komen.
Vinderen, (onoverg.), zie *inderen*.
Verkoelen, (onoverg.), (Zeebrugge, Heist) van de wind: beginnen te waaien, opsteken; syn. *groeien*, *toekomen*, *toenemen*.
Verlenen, (overg.), in de uitdrukking 'eens zien wat God ons verleend heeft': de kor inhalen. Vrijwel in onbruik geraakt.
Vermieel, m., (Zeebrugge, Heist) vuiligheid.
Vernooelijken, (onoverg.), van de wind: naar het noorden lopen. Verder nog: verzuudelijken, verzoosteren, verwesteren.
Versmelten, (overg.), (Oostende) in de uitdrukking 'een tabot is niet te versmelten': een tabot is niet te versmadden.
Versnijden, (overg.), (de kor) een ander model geven.
Verwenste makreel, m., (makrelen), benaming voor de hors-

makeel (Caranx trachurus) : syn. poer. Blankenbergse makeel.

Verwoeste Gewesten, (Oostende) met stenen en rotsen bezaaide zeebodem aan de westkust van Engeland tusschen Trevoise Head en Pendeen.

Verzouten, (overg.), 1. (eig.) geen zout meer aan boord hebben : - 2. thans en bij uitbreiding, geen ijs meer aan boord hebben.

Versjikkel, m., (-s), (Oostende) spootnaam voor de machinist: syn. bieltjesschijter, blektrekker, machinebreker.

Vergelpieck, m., (Nieuwpoort) volksbenaming voor de N. 112, eertijds gevoerd door 'Koksje van Elverdinghe'. Zo genoemd wegens zijn puntige voorsteyen.

Venst, o., (Westkust), 1. garnaleneieren : - 2. bij uitbreiding, kreefte-eieren.

Vijfvoeter, m., (-s), naam voor de gewone zeeester : syn. vijfhoek, vijfhoek.

Visdag, m., (-gen), dag waarop men vist.

Visdeur, v., (-en), zie deur : syn. korreplank.

Visgarde, m., syn. met koolbak, kokake (zie ald.).

Viskerder, m., (-s), persoon belast met het keuren van de vis.

Visluk, o. (-en), (Wvl. visluk), ijzeren deksel ter afsluiting van een visruim.

Vispikker, m., (-s), haak om vis te sorteren.

Visschepper, m., (-s), net om vis uit te scheppen.

Viswater, o., (-s), 1. dik. troebel water : - 2. water, waar er zich veel vis ophoudt.

Viswegsteker, m., (-s), matroos belast met het bergen van de vis in het visruim. Zie stuurman.

Vliegdekschip, o., (Nieuwpoort, Oostende) schertsende benaming voor de N.45 'Heracles'.

Vliegen, (onoverg.), zie spetteren.

Vliegende Hollander, m., 1. legendarisch groot schip : - 2. bij overdracht, snelverend schip.

Vliegende Leugenaar, (Koksijde, Oostduinkerke) scheldnaam voor pastoor Lootens.

Vlieger, m., (-s), (Oostende) volksbenaming voor de koekeerrog (Raja naevus) : syn. Duitse vlieger, vliegerrog.

Vliegerrog, v., (-gen), zie vlieger.

Vlo, v., (Wvl. vlooe), 1. (Oostende) kleine kreeft, inz. de Noorse kreeft (Nephrops norvegicus) : - 2. kleine garnaal (Crangon vulgaris) : syn. luis.

Vloer, m., (-en), (Zeebrugge, Heist) onderzijde van een kor, ook 'buijk' (Oostende, Westkust) genoemd.

Vlucht, v., (-en), (van vaartuigen) snelheid.

Vluchtmaker, m., (-s), snelverend vaartuig : syn. raploper, Vliegende Hollander.

Vluchtwater, o., (-s), boegwater, buiswater.

Voer, o., en m., (-s), (Oostende), 1. platte wagen eertijds in de vismijn gebruikt om vis te vervoeren : - 2. als maat en gelijkstaande met 16 tot 18 visbennen. 'De 0,284 heeft 7 voers gelost'.

Voering, v., (-en), (Oostende) in de uitdrukking 'een voering op zijn gat krijgen' : (op zelfvaartuigen en thans v.ouderd) een zware zee golf op dek krijgen als men voor de wind vaart.

Voetstok, m., (-ken), 1. in voeten afgedeelde maatstok om visting uit te meten : - 2. (Oostende) bij verkorting voor voetstokgullelje (zie ald.).

Voetstokgullelje, o., (-s), (Oostende) gul ter grootte van een voetstok en iets groter dan een 'keerspaardje' (zie ald.).

Vosselaarten, m., mv., (Oostende) in toepassing op tweeterlei soorten van zeewier : 1. halodactylus gelatinosus, ook 'sucre d'orge' (De Panne) genoemd : - 2. alyconidium hirsutum (samengestremgeldde étencellige diertjes).

Vreemd, bn., vreemde vis : vis door buitenlandse vissersvaartuigen aangevoerd.

Vuil, bn., (Wvl. vuul), 'vuile grond' : a) met stenen bezaaide zeebodem : - b) grond waarin het anker niet grijpt.

Vuilte, v., (Wvl. vuulte), vuiligheid, inz. wier en schelpen.

Wagend, bn, 'wagende zee' : woeste zee : syn. lopende zee.

Water, o., (-s), in de uitdrukking 'water maken' : (van vaartuigen) lek hebben.

Waterbak, m., (-ken), zie waterzak.

Waterkrab, v., (-hen), benaming voor de zweemkrab (Portunus holtsatus).

Watermaan, v., (-manen), (Wvl. woatermoane), maan die bleek schijnt : syn. zieke maan.

Watervis, m., als collectivum v., vis zonder handelswaarde.

Waterzak, m., (-ken), vaartuig dat bij zwaar weer veel water overhoofd krijgt : syn. smelredregger, waterbak.

Waterzootje, o., (-s), 1. kleine hoeveelheden gevangen vis : - 2. (Oostende) gerecht bestaande uit gekookte knorhaan met ajun en laurierbladeren : - 3. (IJslandv.) in water gekookte kabeljauw met aardappelen.

Wegeluis, wegerluis, v., (-luizen), (Wvl. voor wandluis), (Oostende) soort van kleine, rode vis.
Wegzetten, (overg.), 'de kor wegzetten': overboord zetten; syn. *butenzetten*.
Wekker, m., (-s), ketting die vóór de grondpees uit over de zeebodem sleept en dient om de bodemvis op te schrikken. Zie *kittelaar*.
Welkomoedi, v., (Zeebrugge, Heist) spitse boei aan het zuidende van de Thorntonbank.
Wijtingkijser, m., (-s), (Wvl. wientenkijser), (Nieuwpoort, Oostende) zeker model van Frans vissersvaartuig, dat op wijting vist. Vgl. *langoestekijser*.
Wild, bn. 1. wilde heilbot: benaming voor de kleine heilbot (Reinhardius hippoglossoides): - 2. wilde rog: koekoeksrog, ook 'Duitse vlieger, vliegerrog' genoemd; - 3. wilde tong: naam voor de dwergtong (Monochirus luteus): - 4. wilde vis: vis zonder handelswaarde; - 5. wilde wulk: naam voor de noordhoren (Neptunea antiqua).
Wintervis, m., als *collectivum* v., (-sen), vis die tijdens de winter wordt gevangen, in tegenstelling met zomervis.
Wit, bn. 1. Witte Boei: boei aan de Nieuwpoortbank; - 2. witte kabeljauw: in de Noordzee gevangen kabeljauw; - 3. witte rog: benaming voor de vleet (Raja batis): - 4. witte schaapjes: schuimende golftoppen; - 5. witte zalm: (Oostende) volksbenaming voor de harder (Mugil ramada).
Witfe, o., (-s), (Oostende) zie *mietfe*.
Witbanker, m., (-s), vissersvaartuig dat op de Witte Bank vist.

Woeker, m., in de uitdrukking 'vis in de woeker verkopen': betaling van mijnrechten ontduiken; syn. 'vis in de blauw, in de zwarten verkopen'.
Woelen, (onoverg.), van het zeewater: draaiende bewegingen maken.
Worst, m. en v., (-en), (Oostende) kleine 'mooie meid' of heek (Merluccius merluccius). Zie *jumbo*, *medium*.
Wrakboei, v., (-en), boei die tijdelijk bij een wrak wordt gelegd.
Zand, o., volksbenaming voor de Doggersbank.
Zandravel, m., (-s), zandheuvel in zee.
Zantje, ook *santie*, o., (s), (Wvl. voor *prentje*, *plantje*), in de uitdrukking 'een zantje krijgen': een overslaande zee golf krijgen.

Zate, v., (-n), 1. zelling: bed door een vaartuig in het zand gemak: 2. (fig.) 'n zate doen: in de kroeg blijven hangen.
Zatelen, (onoverg.), (Wvl. *zatehn*), (Nieuwpoort, Oostende) tijdens het vissen aan een wrak of een hinderis vast blijven zitten; syn. 'blijven stoppen'.
Zeebeer, m., (-beren), (Oostende), 1. visser die alle weer troteert; syn. *zeeuivel*, *zeevent*; - 2. visser die onophoudelijk vist.
Zeeblake, v., (-n), (Oostkust) weerlicht zonder donderslag.
Zeekat, v., (-ten), (Zeebrugge, Heist) benaming voor de gewone inktvis (Sepia officinalis).
Zeezalmen, (< Fr. 'mahours'), (Westkust) tegenslagen tijdens de visvangst.
Zeezijger, m., (-s), (Wvl. *zeezigger*), benaming voor de gevlekte zeevolf (Anarthichas minor); syn. 'gevlekte zeezijger'.
Zeuq, v., (-en), (Heist) zie *zwijn*.
Zeven Tetten, v., mv., (Oostende), volksbenaming voor de zeven klippen aan Beachy Head. Zie *Pietje Heet*.
Zoek, m., in de staande verbinding 'op de kloeke zoek': vissen op goed geluk.
Zomervis, m., als *collectivum* v., (-sen), vis die tijdens de zomer wordt gevangen.
Zool, v., (zolen), (Wvl. *zeule*), stuk plat ijzer aan de onderzijde van een korreplank of visdeur bevestigd om die tijdens het slepen over de zeebodem tegen slijtage te beschermen. Zie *deur*.
Zot-van-gent, m., (Oostende) volksbenaming voor de *jan-gent* (Sula bassana), ook 'genter' (Heist, Zeebrugge) genoemd.
Zwaar, bw., 1. zwaar liggen: (van vaartuigen) diep in het water liggen; - 2. zwaar vissen: het korretuig bezwaren ten einde beter over de zeebodem te kunnen vissen.
Zwart, bn. 1. zwarte mist: (Oostende) zwarte, aanvriezende mist; - 2. zwarte pladijs: in de Witzee gevangen soort van schol (Pleuronectes platessa); - 3. zwarte rug: (Oostende) volksnaam voor de grauwe poon (Trigla gurnardus).
Zwarthemd, o., (-en), (Wvl. *zworhemde*), (Oostende) volksbenaming voor de zwarte doornhaai (Etmopterus spinax). Niet algemeen gebruikt.
Zwijn, o., (Wvl. *zween*), (Oostkust) volksbenaming voor de Heistse strand-schuit; syn. *zeug*.
Zwijnlamdronken, bn., *stomdronken*.

Zwijnepays, m., (spreek uit: -peijieë), (Oostende) l. met stenen en rotsen bezaaide zeebodem; - 2. bij uitbreiding, de IJslandse wateren.
Zwijnsoor, v., (-oren), (Wvl. zwienore), (Oostende) syn. met ezelsoor (zie ald.).

bezoek

**het heemmuseum
bachten de kupe**

**ALVERINGEM
Centrum Izenberge**

Open gens het jaar :

Winterperiode tot 1 aprl, van 14 tot 17 u.

Zomerperiode van 1 april tot 1 november.

- woormiddag van 9.30 u. tot 11.30 u.
- namiddag van 14 u. tot 16 u.

OPGELET : op zondagen en feestdagen alleen in de namiddag -
groepen dienen al te spreken.

Konservator : ZEH. Pastoor L. VANHEULE

Tel. 059/29 90 38

Bij afwezigheid : Tel. 059/29 82 59 (klooster)

of

Tel. 059/29 91 61 (Spaans Kwartier).
